

**Chuyên đề năm 2025: “HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC,
PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH VỀ PHÒNG,
CHỐNG THAM NHŨNG, LÃNG PHÍ, TIÊU CỰC”**

*(Ban hành kèm theo Kế hoạch số 3329 KH/ĐU, ngày 31 /3/2025
của Đảng ủy Tập đoàn Hóa chất Việt Nam)*

-----

*“Cán bộ là cái gốc của công việc
Muôn việc thành công hay thất bại, đều do cán bộ tốt hay kém”*

Trích: Chủ tịch Hồ Chí Minh

Tham nhũng là một căn bệnh gây cản trở sự phát triển của xã hội, đe dọa sự tồn vong của chế độ. Sau khi thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, trên cương vị là người đứng đầu Đảng và Nhà nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt chú trọng đến việc phòng ngừa, đấu tranh chống các biểu hiện tham nhũng trong bộ máy nhà nước.

Quan niệm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tham nhũng và tác hại của tham nhũng

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm đến vấn đề tham nhũng và coi đây là một trong những căn bệnh cần phòng, chống. Theo Người: “Đứng về phía cán bộ mà nói, tham ô là: ăn cắp của công làm của tư, đục khoét của nhân dân... Đứng về phía nhân dân mà nói, tham ô là: ăn cắp của công, khai gian, lậu thuế”. Do đó, bản chất của tham nhũng là xấu, là “trộm cướp”, lấy “của công” làm “của tư”; gian lận tham lam, không quý trọng của công, không thương tiếc tiền gạo do mồ hôi nước mắt của đồng bào, xương máu của chiến sĩ làm ra.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng biểu hiện trực tiếp của tham nhũng là ăn cắp của công hay của Nhân dân làm của tư. Cán bộ bớt xén, tiêu ít mà khai nhiều; lợi dụng của công, của Chính phủ để làm quỹ riêng cho địa phương, đơn vị mình cũng là tham nhũng. Mặt khác, tham nhũng cũng gắn với các biểu hiện tiêu cực, chẳng hạn như một cán bộ được Chính phủ và Nhân dân trả lương hàng tháng nhưng lại thiếu trách nhiệm, đứng núi này trông núi nọ, làm việc chậm chạp, ăn cắp giờ của Chính phủ, của Nhân dân, không làm tròn nhiệm vụ theo chức trách của mình: “Có người nói: không giữ quỹ, không giữ tiền, không có quyền thì là không tham ô. Cái nắm tiền, cái có quyền mà ăn cắp là trực tiếp. Còn gián tiếp như trên, sự thực cũng là tham ô”. Người cũng sớm nhận diện và căn dặn cán bộ, đảng viên cần phòng, chống những biểu hiện tiêu cực như: địa phương chủ nghĩa, bè phái, quân phiệt quan liêu, hẹp hòi, ham chuộng hình thức, lối làm việc bàn giấy, vô kỷ luật, kỷ luật không nghiêm, ích kỷ, hủ

hóa,... Đó chính là những biểu hiện tiêu cực làm suy thoái phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, tha hóa đội ngũ cán bộ Đảng và Nhà nước.

Chủ tịch Hồ Chí Minh coi tham nhũng là những con sâu mọt rút lá, cắn hoa, khoét quả, cần phải tiêu diệt. Theo Người, tham nhũng gây ra nhiều tác hại nghiêm trọng.

Một là, tham nhũng phá hoại đạo đức cách mạng, làm hỏng tinh thần trong sạch và ý chí vượt khó của cán bộ. Có những người trong lúc tranh đấu thì hăng hái, trung thành, không sợ nguy hiểm, cực khổ, không sợ quân địch, nghĩa là có công với cách mạng. Song đến khi có ít nhiều quyền lực trong tay thì nảy sinh tính kiêu ngạo, xa xỉ, phạm vào tham ô, lãng phí, quan liêu, không tự giác mà biến thành người có tội với cách mạng. Người nhắc nhở: “Cán bộ nào mà tham ô, hủ hóa là có tội to với Đảng và Chính phủ, có tội to với nhân dân và có tội to cả với anh chị em cán bộ khác”.

Hai là, tham nhũng phá hoại tinh thần, phí phạm sức lực, tiêu hao của cải của Chính phủ và của Nhân dân một cách vô ích, có hại đến công việc cải thiện đời sống Nhân dân. Huấn thị tại Hội nghị cán bộ Đảng (năm 1955), Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Việc tệ nhất là tham ô. Tham ô tức là gián tiếp giết chết đồng bào bị đói và bị nạn”. Tội lỗi ấy cũng nặng như tội lỗi Việt gian, mật thám.

Ba là, tham nhũng là bạn đồng minh của thực dân, phong kiến, là kẻ thù của Nhân dân và Chính phủ vì nó làm chậm trễ công cuộc kháng chiến và kiến quốc của dân tộc ta; là kẻ thù khá nguy hiểm, vì nó không mang gươm, mang súng mà nó nằm trong các tổ chức để làm hỏng công cuộc kháng chiến, kiến quốc, gây ảnh hưởng xấu đến công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, cản trở, phá hoại sự nghiệp xây dựng đất nước, tiến lên chủ nghĩa xã hội của Nhân dân ta.

Tầm quan trọng của việc phòng, chống tham nhũng

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, phòng, chống tham nhũng cũng cần thiết như việc đánh giặc trên mặt trận, đây là mặt trận tư tưởng và chính trị. Người coi tham ô, lãng phí, quan liêu là những thứ “giặc ở trong lòng”. Nếu chiến sĩ và Nhân dân ra sức chống giặc ngoại xâm mà quên chống “giặc nội xâm” như thế là chưa làm tròn nhiệm vụ. Những kẻ tham nhũng bị xếp ngang hàng với những kẻ phản quốc, là kẻ thù của Nhân dân cần phải chống. Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực là công việc tất yếu phải làm giống như muốn lúa tốt thì phải nhổ cỏ cho sạch, nếu không thì dù cày bừa, chăm sóc kỹ lúa vẫn xấu vì bị cỏ át đi. Người khẳng định việc phòng, chống tham nhũng là rất cần thiết và phải làm thường xuyên bởi điều đó mang lại những ý nghĩa rất to lớn.

Thứ nhất, phòng, chống tham nhũng giúp cán bộ cải tạo tư tưởng, nâng cao giác ngộ, thấm nhuần đạo đức cách mạng cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, nâng cao tinh thần trách nhiệm, tinh thần làm chủ, ý thức bảo vệ của công, một lòng một dạ phục vụ Nhân dân, phục vụ cách mạng.

Thứ hai, giúp Nhân dân đoàn kết chặt chẽ, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm để xây dựng nước nhà, nâng cao đời sống của Nhân dân.

Thứ ba, loại bỏ những trở lực của cách mạng, giúp chính quyền nhà nước trở thành một chính quyền trong sạch, xứng đáng với lòng tin tưởng và sự hy sinh của

chiến sĩ, đồng bào.

Thứ tư, giúp củng cố niềm tin của Nhân dân vào sự trong sạch của đội ngũ cán bộ, sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước, vững bước đi lên con đường xã hội chủ nghĩa.

Các biện pháp, cách thức, quy trình đấu tranh phòng, chống tham ô, lãng phí theo tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Chủ tịch Hồ Chí Minh nhìn nhận phẩm chất đạo đức cách mạng của người cán bộ, đảng viên với một tư duy biện chứng, sâu sắc, toàn diện và nhân văn. Người cho rằng: “Đảng viên và cán bộ cũng là người. Ai cũng có tính tốt và tính xấu. Song đã hiểu biết, đã tình nguyện vào một Đảng vì dân, vì nước, đã là một người cách mạng thì phải cố gắng phát triển những tính tốt, loại bỏ những tính xấu. Vì tính xấu của một người thường chỉ có hại cho người đó; còn tính xấu của một đảng viên, một cán bộ, sẽ có hại đến Đảng, có hại đến nhân dân”. Theo Người, chữa trị căn bệnh tha hóa, biến chất, những bệnh tật trong cơ thể người cán bộ, đảng viên, phải có những thang thuốc đặc trị, phải có tinh thần kiên quyết, kịp thời, “Công khai và mạnh dạn gạt bỏ cho thật sạch những ung nhọt ấy thì thân thể càng mạnh khỏe thêm”. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh để ngăn chặn, đẩy lùi tham ô, lãng phí, quan liêu, cần phải có những biện pháp, giải pháp đồng bộ và quyết tâm rất cao, vì đây là cuộc chiến đấu không lờ, rất nặng nề, phức tạp chống lại cái cũ kỹ, hư hỏng. Tựu trung, Người nêu các giải pháp chính sau đây:

Một là, toàn Đảng và mỗi cán bộ, đảng viên phải nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân.

Đạo đức cách mạng là cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, là hết lòng, hết sức vì nước, vì dân. Phải chống chủ nghĩa cá nhân mới có đạo đức cách mạng thật sự và mới PCTN có hiệu quả. Chính chủ nghĩa cá nhân đã làm cho một bộ phận cán bộ, đảng viên hư hỏng, đạo đức, phẩm chất thấp kém. “Họ mang nặng chủ nghĩa cá nhân, việc gì cũng nghĩ đến lợi ích riêng của mình trước hết”. Họ không lo “mình vì mọi người mà chỉ muốn “mọi người vì mình”. “Do cá nhân chủ nghĩa mà ngại gian khổ, khó khăn, sa vào tham ô, hủ hóa, lãng phí, xa hoa. Họ tham danh trục lợi, thích địa vị quyền hành. Họ tự cao tự đại, coi thường tập thể, xem khinh quần chúng, độc đoán, chuyên quyền. Họ xa rời quần chúng, xa rời thực tế, mắc bệnh quan liêu mệnh lệnh. Họ không có tinh thần cố gắng vươn lên, không chịu học tập để tiến bộ”, “Cũng do cá nhân chủ nghĩa mà mất đoàn kết, thiếu tính tổ chức, tính kỷ luật, kém tinh thần trách nhiệm, không chấp hành đúng đường lối, chính sách của Đảng và của Nhà nước, làm hại đến lợi ích của cách mạng, của nhân dân”.

Hai là, tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, tự phê bình và phê bình nghiêm túc trong Đảng, giữ nghiêm kỷ luật của Đảng và pháp luật của Nhà nước.

Đảng ta phải ra sức tăng cường giáo dục toàn Đảng về lý tưởng cộng sản chủ nghĩa, về đường lối, chính sách của Đảng, về nhiệm vụ và đạo đức của người đảng viên. Phải thực hành tự phê bình và phê bình nghiêm chỉnh trong Đảng. Phải hoan nghênh và khuyến khích quần chúng thật thà phê bình cán bộ, đảng viên. Chế độ sinh hoạt của chi bộ phải nghiêm túc. Kỷ luật của Đảng phải nghiêm minh. Công tác kiểm tra của Đảng phải chặt chẽ.

Ba là, báo chí phải tham gia tích cực vào việc chống tham nhũng; phải coi trọng vai trò và trách nhiệm của nhân dân, phải dựa vào dân, phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, các cấp, các ngành, các đoàn thể nhân dân trong việc chống tham ô, hối lộ.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “Chúng ta phải phát động tư tưởng của quần chúng làm cho quần chúng khinh ghét tệ tham ô, lãng phí, quan liêu; biên hàng ức, hàng triệu con mắt, lỗ tai cảnh giác của quần chúng thành những ngọn đèn pha soi sáng khắp mọi nơi, không để cho tệ tham ô, lãng phí, quan liêu còn chỗ ẩn nấp. Với sự chỉ đạo chặt chẽ của Trung ương, với quyết tâm của cán bộ và sự hăng hái tham gia của quần chúng, cuộc vận động này nhất định sẽ có kết quả tốt”. “Để giành thắng lợi, chúng ta phải nắm vững chính sách của Đảng, đi đúng đường lối quần chúng, phải dựa vào lực lượng của quần chúng, phải lắng nghe ý kiến của quần chúng, phải thật sự mở rộng dân chủ”.

Về cách thức đấu tranh, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu, việc chống tham ô, lãng phí, quan liêu vừa phải chủ động phòng ngừa, vừa phải kiên quyết tiến công, phải có chuẩn bị, có kế hoạch, có tổ chức thực hiện và có lãnh đạo, chỉ đạo, sâu sát, tiên hành thường xuyên, liên tục, không đánh trống, bỏ dùi; có sự quyết tâm cao của người đứng đầu, sự cố gắng của cán bộ, phải thông qua các cuộc vận động. Người phát động Cuộc vận động “nâng cao tinh thần trách nhiệm, tăng cường quản lý kinh tế tài chính, cải tiến kỹ thuật, chống tham ô, lãng phí, quan liêu”.

Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng từng khẳng định: “Công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực đã trở thành phong trào, xu thế, được nhân dân đồng tình, đánh giá cao”. Để tiếp tục làm tốt, nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cần làm tốt một số giải pháp sau:

Một là, cần chú trọng công tác tuyên truyền về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực gắn với thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) Về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa". Gắn công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, gắn phòng, chống tham nhũng, tiêu cực với xây dựng và chỉnh đốn Đảng; chấn chỉnh, đấu tranh, loại bỏ tư tưởng lo ngại việc đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực của một số cán bộ, công chức, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp.

Hai là, xây dựng và ban hành bộ quy tắc ứng xử của cán bộ, đảng viên trong công việc và trách nhiệm giải trình trước cơ quan có trách nhiệm về những vấn đề liên quan theo quyền hạn, chức trách, nhiệm vụ được giao. Có cơ chế phù hợp khen thưởng, bảo vệ người tố cáo tham nhũng, lãng phí đúng. Tạo điều kiện, cơ chế đãi ngộ xứng đáng cho đội ngũ chuyên trách làm công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Nâng cao mức sống cho đội ngũ cán bộ, công chức thực thi chức trách, nhiệm vụ được giao, từ đó chấp hành tốt "bốn không" (không muốn tham nhũng, không thể

tham nhũng, không dám tham nhũng và không cần tham nhũng) trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Ba là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát kỷ luật Đảng; quản lý chặt chẽ cán bộ, đảng viên, công chức; siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong Đảng và bộ máy Nhà nước. Nhiệm vụ này phải được tiến hành thường xuyên, toàn diện, công khai, dân chủ, thận trọng, chặt chẽ. Kiểm tra toàn diện công tác cán bộ, chú trọng kiểm tra, giám sát cán bộ có biểu hiện tham nhũng, dư luận xã hội phản ánh, tố cáo; cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp. Đặc biệt, cần phát huy hiệu quả hơn nữa vai trò của Nhân dân, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức thành viên và báo chí trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Bốn là, thực hiện cải cách hành chính quyết liệt hơn, chú trọng rà soát, đơn giản hóa, công khai thủ tục hành chính, mở rộng các lĩnh vực cung cấp dịch vụ công trực tuyến; công khai, minh bạch, tạo điều kiện cho người dân, doanh nghiệp tiếp cận thông tin và giám sát việc thực thi công vụ của cán bộ, công chức, viên chức; xây dựng kế hoạch và thực hiện việc chuyển đổi vị trí công tác hàng năm, điều chuyển vị trí công tác đối với cán bộ, công chức, viên chức không hoàn thành nhiệm vụ, mức độ hài lòng của người dân không cao, uy tín giảm sút. Thực hiện nghiêm túc, đầy đủ việc kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong doanh nghiệp, tổ chức khu vực ngoài Nhà nước theo đúng quy định của Luật PCTN năm 2018.

Năm là, đưa nội dung phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và kiểm tra, rà soát các cuộc thanh tra kinh tế - xã hội, việc thực hiện các kiến nghị của cơ quan Thanh tra, Kiểm toán Nhà nước vào chương trình kiểm tra, giám sát hàng năm của cấp ủy. Trong đó, đặc biệt tăng cường kiểm tra, giám sát, thanh tra các lĩnh vực quản lý, cho thuê đất công, mua bán, chuyển nhượng tài sản công, quản lý trật tự xây dựng, xây dựng cơ bản, quản lý, sử dụng tài chính, công tác tổ chức, cán bộ. Chú trọng kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực trong công tác tổ chức, cán bộ; kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên có biểu hiện tham nhũng, nhiều đơn thư phản ánh, tố cáo tham nhũng; cán bộ có dấu hiệu suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ; kiểm tra, thanh tra việc thực hiện các quy định pháp luật về bảo vệ người tố cáo; kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm những cán bộ, đảng viên sai phạm, siết chặt kỷ luật, kỷ cương trong Đảng và bộ máy Nhà nước.

Sáu là, phát hiện, xử lý kịp thời, nghiêm minh các vụ án liên quan đến tham nhũng nghiêm trọng, phức tạp, dư luận xã hội quan tâm. Tập trung lực lượng, phối hợp chặt chẽ để giải quyết các vụ việc phát sinh mới với nguyên tắc: "Tích cực, khẩn trương, làm rõ đến đâu xử lý đến đó", "Không có vùng cấm", "Không có ngoại lệ". Kiên quyết xử lý nghiêm những người bao che, dung túng, tiếp tay cho tham nhũng, can thiệp, cản trở việc xử lý hành vi tham nhũng. Ngăn chặn, xử lý có hiệu quả tình trạng những nhiều, tiêu cực, gây phiền hà cho người dân, doanh nghiệp, nhất là "tham nhũng vặt" trong giải quyết công việc.

Bảy là, các cơ quan chức năng tập trung nâng cao chất lượng công tác tiếp nhận, xử lý tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố; chấp hành nghiêm quy định của pháp luật trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án, bảo đảm các hành vi phạm tội phải được phát hiện, xử lý kịp thời. Phối hợp chặt chẽ trong giải quyết

các vụ việc, vụ án kinh tế, tham nhũng; nâng cao hiệu quả thu hồi tài sản tham nhũng bị chiếm đoạt, thất thoát trong các vụ việc, vụ án kinh tế, tham nhũng. Chú trọng công tác điều tra, mở rộng án, thu hồi tài sản, không để các đối tượng đối phó, tiêu hủy tài liệu, bỏ trốn, tẩu tán tài sản; không để xảy ra oan, sai, bỏ lọt tội phạm.

Tám là, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát việc thực hiện các quy định của pháp luật về công vụ, công chức, nhất là việc thực thi công vụ, những vị trí trực tiếp giải quyết yêu cầu của công dân, tổ chức, doanh nghiệp. Đồng thời, công bố công khai các kết luận và kết quả kiểm tra, thanh tra có liên quan đến tham nhũng, lãng phí, tiêu cực của cán bộ, công chức. Cụ thể hóa và tăng cường kiểm tra nhằm đảm bảo thực hiện nghiêm các quy định của Luật phòng, chống tham nhũng, tiêu cực về công khai, minh bạch trong hoạt động của cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị ở cơ sở và trong các lĩnh vực, nhất là việc thực hiện các chính sách an sinh xã hội. Xử lý nghiêm đối với cán bộ, công chức có hành vi tham nhũng, tiêu cực, sai phạm về chuyên môn.

Giải pháp về phòng, chống tham nhũng khu vực doanh nghiệp

Thời gian qua, công tác đấu tranh chống tham nhũng trong khu vực doanh nghiệp thu được những kết quả đáng khích lệ, nhiều vụ việc lớn được phát hiện, xử lý nghiêm minh, thu hồi số lượng lớn tiền, tài sản đã bị chiếm dụng, chiếm đoạt của Nhà nước, tổ chức, cá nhân, được dư luận đồng tình ủng hộ, đánh giá cao. Tuy vậy công tác này cũng còn không ít hạn chế, bất cập. Số các vụ việc chưa phát hiện ra vẫn còn nhiều, các vụ việc phát hiện song xử lý vẫn chưa nghiêm, mức độ hình phạt đối với người có chức vụ, quyền hạn cao chưa tương xứng. Tài sản thu hồi còn hạn chế, số lượng bị thất thoát, tẩu tán nhiều. Nguyên nhân của hạn chế, bất cập này là do các biện pháp phòng ngừa, phát hiện, xử lý tham nhũng đã được áp dụng nhưng mang tính hình thức, chưa thực chất, có nơi không thực hiện đúng, đầy đủ, thiếu nghiêm túc. Việc tổ chức thực hiện pháp luật phòng, chống tham nhũng của các doanh nghiệp còn khác nhau, một số biện pháp phòng ngừa khó thực hiện với doanh nghiệp nhà nước.

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo trong đấu tranh chống tham nhũng đối với khu vực doanh nghiệp, có nơi, có lúc chưa kịp thời, nghiêm minh, còn có tình trạng nể nang, né tránh, còn có vùng cấm, liên quan đến sân trước, sân sau, lợi ích nhóm.

Công tác thanh tra, kiểm tra từ bên ngoài chưa được tiến hành thường xuyên, kịp thời, việc xử lý một số vụ việc còn chưa nghiêm minh, thiếu khách quan. Công tác kiểm tra, kiểm soát trong nội bộ cũng không được thực hiện một cách kịp thời, đầy đủ. Người đứng đầu doanh nghiệp chưa làm hết trách nhiệm của mình trong công tác kiểm tra, kiểm soát trong nội bộ.

Để góp phần nâng cao hiệu quả phòng, chống tham nhũng trong khu vực doanh nghiệp, tác giả đề xuất một số giải pháp sau:

Một là, hoàn thiện các quy định về trách nhiệm của doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhà nước trong công tác phòng, chống tham nhũng

- Tập trung rà soát, tiếp tục hoàn thiện các quy định của pháp luật về trách nhiệm của doanh nghiệp nhà nước trong phòng, chống tham nhũng, nhất là về công khai minh bạch trong tổ chức, hoạt động. Bên cạnh đó, cần thiết có quy định riêng về chế tài đối với doanh nghiệp nhà nước trong trường hợp không thực hiện hoặc thực hiện

không đầy đủ các quy định của các biện pháp phòng ngừa tham nhũng. Vì trong Nghị định số 59/2019/NĐ-CP có đề cập đến thanh tra, kiểm tra trách nhiệm của các doanh nghiệp trong việc thực hiện. Tuy nhiên, khi phát hiện ra sai phạm, cơ chế xử lý trách nhiệm quy định vẫn chưa rõ ràng.

- Cần thống nhất khái niệm về doanh nghiệp nhà nước trong các văn bản pháp luật để xác định rõ trách nhiệm của doanh nghiệp nhà nước trong phòng, chống tham nhũng. Luật Doanh nghiệp năm 2005 quy định về doanh nghiệp nhà nước là doanh nghiệp sở hữu nhà nước trên 50% vốn điều lệ. Luật Doanh nghiệp năm 2014 quy định là doanh nghiệp sở hữu 100% vốn nhà nước, Luật Doanh nghiệp 2020 lại quy định giống Luật 2005. Chính vì vậy việc thực hiện trong các loại hình có mức độ khác nhau. Với doanh nghiệp có 100% vốn nhà nước sẽ thực hiện như cơ quan, tổ chức, đơn vị nhà nước nói chung. Còn với doanh nghiệp cổ phần có vốn góp của Nhà nước chi phối thì không thể thực hiện như vậy, phải có quy định riêng, có hướng dẫn chi tiết việc thực hiện. Trong đó tập trung làm rõ trách nhiệm của từng chủ thể có chức vụ, quyền hạn gắn với các biện pháp phòng ngừa, phát hiện và xử lý tham nhũng cụ thể.

- Bổ sung quy định về xử phạt vi phạm hành chính đối với hành vi tham nhũng chưa đến mức xử lý hình sự xảy ra trong doanh nghiệp. Khi xảy ra các vụ việc tham nhũng đến mức truy cứu trách nhiệm hình sự thì việc xử lý thực hiện theo pháp luật về hình sự. Khi các hành vi vi phạm này chưa đến mức xử lý hình sự thì phải xử lý nội bộ hoặc xử phạt vi phạm hành chính. Tuy nhiên hiện nay chưa có cơ chế để xử lý nội bộ trong doanh nghiệp, chưa quy định về xử phạt hành chính hay xử lý kỷ luật với những hành vi này. Vì vậy cần phải bổ sung, hoàn thiện các quy định này.

Hai là, tiếp tục hoàn thiện các quy định pháp luật về quản lý, quản trị đối với doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhà nước, theo hướng đầy đủ, chặt chẽ, khách quan, công khai, minh bạch hơn

- Tiếp tục đổi mới cơ chế quản lý doanh nghiệp nhà nước, tách bạch quản lý hành chính với quản lý kinh tế, đẩy mạnh cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước, dần dần xóa bỏ cơ chế nội bộ chủ quản, từng bước loại trừ doanh nghiệp trong các cơ quan nội chính, cơ quan đảng... tiếp tục làm rõ trách nhiệm của chủ sở hữu, người đại diện, người quản lý trong doanh nghiệp nhà nước.

- Hoàn thiện quy định về quản lý trên các lĩnh vực, khắc phục hạn chế, bất cập, kẽ hở để lạm dụng, lợi dụng như quy định về quy hoạch, quản lý, sử dụng đất đai, đấu thầu, về các hình thức đầu tư, góp vốn, về quản lý tài sản công... Tiếp tục hoàn thiện quy định về quản lý doanh nghiệp khu vực tư theo hướng đầy đủ, chặt chẽ, phù hợp với xu thế hội nhập, phát triển để tạo điều kiện cho doanh nghiệp phát triển lành mạnh, đúng hướng, hạn chế tiêu cực, tham nhũng.

- Trên cơ sở quy định của Luật Phòng, chống tham nhũng và các văn bản có liên quan, căn cứ vào tình hình cụ thể của doanh nghiệp khu vực tư mà chủ sở hữu, lãnh đạo doanh nghiệp có hướng dẫn cụ thể trong quản lý và phòng, chống tham nhũng trong doanh nghiệp mình.

Ba là, quy định cụ thể về thanh tra, kiểm toán vụ việc có dấu hiệu tham nhũng mà Luật Phòng, chống tham nhũng đã xác định

Hướng dẫn cụ thể về thanh tra, kiểm tra trách nhiệm doanh nghiệp trong việc thực hiện biện pháp phát hiện, phòng ngừa và xử lý tham nhũng để làm cơ sở xác định trách nhiệm pháp lý khi doanh nghiệp không thực hiện, thực hiện không đúng, không đầy đủ các biện pháp phòng, chống tham nhũng.

Bốn là, tổ chức thực hiện tốt các quy định phòng, chống tham nhũng liên quan đến doanh nghiệp, bao gồm việc thực hiện của chủ thể quản lý từ bên ngoài đối với doanh nghiệp và chủ thể quản lý nội bộ doanh nghiệp

Đó là việc thực hiện về công khai, minh bạch trong tổ chức, hoạt động; xây dựng và thực hiện định mức, tiêu chuẩn, chế độ; thực hiện quy tắc ứng xử của người có chức vụ, quyền hạn; chuyển đổi vị trí công tác của người có chức vụ, quyền hạn; cải cách hành chính, ứng dụng khoa học, công nghệ trong quản lý và thanh toán không dùng tiền mặt; kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ quyền hạn trong doanh nghiệp. Thực hiện quy định về phát hiện, xử lý tham nhũng.

Người đứng đầu phải thực hiện nghiêm quy định về trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, tổ chức, đơn vị trong đó có doanh nghiệp trong quản lý, điều hành, trong việc chịu trách nhiệm khi để xảy ra tham nhũng trong doanh nghiệp, trong liên đới và trực tiếp chịu trách nhiệm đối với hành vi tham nhũng diễn ra trong doanh nghiệp.

Năm là, tăng cường công tác, sự phối hợp hoạt động của cơ quan có thẩm quyền trong việc phát hiện, xử lý tham nhũng khu vực doanh nghiệp

- Tăng cường hoạt động thanh tra, kiểm tra, kiểm toán đối với doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhà nước. Hoạt động này phải tiến hành thường xuyên, liên tục, kể cả theo kế hoạch và đột xuất.

- Tăng cường trách nhiệm của các cơ quan thanh tra nhà nước và kiểm toán nhà nước trong phát hiện, xử lý vụ việc có dấu hiệu tham nhũng khu vực doanh nghiệp. Bên cạnh đó cần xác định rõ trách nhiệm của các cơ quan này, phải chịu trách nhiệm về kết quả thanh tra, kiểm toán đối với doanh nghiệp.

- Tăng cường trách nhiệm của các cơ quan kiểm tra Đảng đối với hoạt động kiểm tra, giám sát đảng viên thuộc khu vực doanh nghiệp nhà nước trong việc chấp hành Điều lệ, kỷ luật của Đảng.

- Tăng cường trách nhiệm của cơ quan giám sát (Quốc hội, hội đồng nhân dân các cấp, Mặt trận, tổ chức đoàn thể...) trong việc giám sát hoạt động phát hiện, xử lý vụ việc, người tham nhũng khu vực doanh nghiệp và những người khác có liên quan.

- Tăng cường trách nhiệm của các cơ quan tư pháp trong việc điều tra, truy tố, xét xử vụ án tham nhũng, bảo đảm kịp thời nghiêm minh, không có vùng cấm, không để sót, để lọt. Khuyến khích, động viên người tham nhũng, chủ động khai báo trước khi bị phát hiện, nộp lại tiền, tài sản tham nhũng, khắc phục hậu quả xảy ra để xem xét, giảm nhẹ trách nhiệm hình sự.

- Tăng cường sự phối hợp giữa các cơ quan Thanh tra Nhà nước, Kiểm toán Nhà nước, Ủy ban Kiểm tra Đảng, tư pháp trong việc phát hiện, xử lý người có hành vi tham nhũng. Chỉ đạo sâu sát, phát hiện kịp thời, xử lý nghiêm minh, không bỏ sót, bỏ lọt, không bao che, dung túng. Công khai, minh bạch trong việc xử lý vụ việc, người có hành vi tham nhũng trong doanh nghiệp. Xử lý nghiêm đối với người đứng đầu để

xảy ra tham nhũng trong cơ quan, tổ chức, đơn vị mình. Trong đó xác định trách nhiệm chính trị, trách nhiệm quản lý, trách nhiệm liên đới. Tránh tình trạng đùn đẩy, né tránh, không phải chịu trách nhiệm gì khi có nhiều vụ việc, cá nhân tham nhũng trong cơ quan, tổ chức, đơn vị.

Sáu là, phát huy vai trò của báo chí, cơ quan truyền thông, tổ chức xã hội, người dân trong việc đưa tin, phản ánh, tố giác, phát hiện tham nhũng, giám sát việc xử lý đối với người tham nhũng trong khu vực doanh nghiệp

Cơ quan báo chí, truyền thông tích cực đưa tin về tình hình, kết quả xử lý vụ việc tham nhũng, tạo sự lan tỏa sâu, rộng trong xã hội, các tầng lớp Nhân dân để lôi cuốn mọi người tham gia đồng đảo vào công cuộc đấu tranh chống tham nhũng.

Cơ quan có thẩm quyền tổ chức tốt việc tiếp nhận kịp thời đối với thông tin, phản ánh, tố giác đối với hành vi tham nhũng. Thực hiện tốt các biện pháp bảo vệ người tố cáo, nhân thân của họ khi tố cáo đúng với cơ quan nhà nước có thẩm quyền về người có hành vi tham nhũng, vụ việc tham nhũng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.355-356.

Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 8, Nxb CTQG-ST, H.201, tr.6.

Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 10, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.210.

Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 9, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.439.

Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 2, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.206.

<https://ubkttw.vn/danh-muc/tin-tuc-thoi-su/phien-hop-thu-24-ban-chi-dao-trung-uong-ve-phong-chong-tham-nhung-tieu-cuc.html>, truy cập ngày 16/8/2023.

Nguyễn Phú Trọng, *Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*, NxbCTQG-ST, H.2023, tr.27.

<https://dangcongsan.vn/thoi-su/an-tham-nhung-tang-hon-2-lan-31-can-bo-trung-uong-quan-ly-bi-xu-ly-hinh-su-644341.html>, truy cập ngày 16/8/2023

<https://ubkttw.vn/danh-muc/tin-tuc-thoi-su/phien-hop-thu-24-ban-chi-dao-trung-uong-ve-phong-chong-tham-nhung-tieu-cuc.html>, truy cập ngày 16/8/2023.

<https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/hoi-nghi-bch-trung-uong/khoa-xiii/phat-bieu-cua-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong-khai-mac-hoi-nghi-lan-thu-tu-ban-chap-hanh-trung-uong-dang-khoa-xiii-3754>, truy cập ngày 16/8/2023.

<https://thanhtravietnam.vn/nguyen-cuu-trao-doi/giai-phap-phong-chong-tham-nhung-khu-vuc-doanh-nghiep-201822.html> TS. Nguyễn Văn Kim Nguyễn Q.Vụ trưởng Vụ Pháp chế, Thanh tra Chính phủ